

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Humanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthumæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Art. 2. Vtrum quantitas panis, & vini sit aliorum accidentium subiectum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

Caietanus hunc modum admittit.

& materia prima; ita ut per eum fiat vice materia & vice-substantia; possitque subire munus materiae & substantiae in excipiendis, & sustentandis alijs accidentibus. Alij admittunt quidem modum positivum, non tamen tribuunt ei omnia quae Caietanus, sed solum, quod faciat accidens per se existere.

4 Probabilis negatur.

Respondeo, & Dico Primò, Probabilis est nullum modum, vel entitatem positivam requiri, ut accidens per se subsistat. Ita Scotus dist. 12. q. 1. & Dominicus Soto dist. 10. quest. 2. art. 2. & insinuat D. Thomas hoc loco.

Probatur Primò, Quia hic modus, seu haec entitas, vel est substantia vel accidens. Non est substantia; tum quia in Eucharistia nulla est substantia praeter Corpus Christi; tum quia, si esset substantia, deberet esse subiectum accidentis; & sic accidentia non essent ibi sine subiecto, quod est contra fidem, ut patet ex dictis. Non etiam est accidens; quia nihil iuaret alia accidentia ad existendum per se; nam ipsummet egeret alio modo ad sic existendum; & iste rursus alio, sicque in infinitum. Si dicas, Esse modum accidentalem oppositum inherentiæ actuali accidentis. Contra: Quia hic modus nihil iuaret, cum sit res maxime imbecillis, tota pendens ab ipsa accidentis substantia.

Probatur Secundò, Quia anima rationalis, dum separatur à corpore, non accipit tale modum positivum existendi per se, sed manet in sua existentia priuata modo unionis cum corpore; cum tamen ipsa sit substantia, quae longissimo tempore mansura est separata, & suas functiones obitura; ergo non est credibile accidens accipere talem modum à sua natura tam alienum; praesertim cum breui tempore vel sit perituum, vel materiae uniedu. Antecedens patet, quia alioquin non appeteret unionem corporis.

Obiectio.

Dices Primò, Per hunc modum accidentia perfectius existent per se; eruntque aptiora ad recipienda & sustentanda alia accidentia; ergo hic modus non est negandus. Respondeo Primò, Admisso Antecedente, nego Consequentia: Quia cum hic modus non resultat naturaliter ex separatione accidentis, non est etiam credibile dari à Deo supernaturaliter; tum quia non datur animae rationali separate; tum quia sine hoc modo possunt accidentia seorsim à subiecto existere, quantum satis est ad occultandum Corpus Domini, & ad sustentanda alia accidentia. Vnde superuacuum est imaginari perfectiorè modum; praesertim cum hic non agatur de accidentibus illis perficiendis.

Solutio.

Respondeo Secundò, Negari etiam potest Antecedens, saltem ex parte: nam accidens, quod est subiectum alterius accidentis, ut quantitas coloris, per suam entitatem illud recipit & sustentat; neque ad hoc officium ille modus quidquam iuuat.

Dices Secundò, D. Thomas hic ad 4. ait, *Accidens dum per se subsistit esse compositum ex esse, & quod est*; ergo vult accidenti tunc addi nouum modum existendi per se.

Illustratur mens Diuini Thomae.

Respondeo, Solum vult dicere, accidentia, dum inhaerent subiecto, non considerari ut formas, quae habeant esse; nam solum esse non sibi, sed subiecto habent: cum autem separata sunt, tunc considerari ut habentia esse; quia non applicant alteri, sed sibi tantum illud habent. Per esse autem intelligit existentiam, ad quam tunc comparatur accidens; ut subiectum ad suam formam, iuxta

D. Thomam. Et hoc sensu dicit tunc accidentia composita ex esse, & quod est.

Dico Secundò, Ut accidentia per se subsistant, satis est, ut illorum existentia vel entitas actualis, diuina virtute, substracto subiecto, conseruetur seu continetur. Insinuat D. Thomas hic in Corpore; & docet optimè Scotus. Ratio est; Quia illorum accidentium natura seu entitas actualis, prior est naturae quam unio cum subiecto: ergo potest conseruari desinente illa unione; quia id quod prius est, potest conseruari sine posteriore.

Aduertendum autem, hanc conseruationem posse dupliciter fieri. Primò, Per solam actionem conseruatam, quae Deus illam formam antea conseruabat in subiecto, nullà creaturà effectiue intrinsecè cooperante: haec enim actio continuata sufficit, ut accidens maneat existens euanescente subiecto: Nam subiectum nullum influxum effectiuum habebat in illud accidens; sed solum materialiter illud excipiebat; id est, ei vniebatur: unde fiebat ut conuenienter naturae suae existeret. Quare non est imaginandù, Deum substracto subiecto supplere vicem subiecti vel materiae: cum causalitas materiae vel subiecti non possit suppleri per aliquem effectiuum influxum: consistit enim in quadam intima unione formae, & subiecti; quae unio necessariò perit desinente subiecto, quamuis maneat idem prorsus influxus Dei in ipsam entitatem formae. Secundò, Fieri potest haec conseruatio extra subiectum, per nouum aliquem influxum Dei; quando videlicet ipsum accidens etiam à subiecto effectiue conseruabatur: tunc enim non sufficit antiquus influxus Dei; sed opus est nouo, quo suppletur influxus subiecti, vel causa creata; ut per se constat. *Vide lib. 12. de Perfectionibus diuinis cap. 10. num. 111. ubi ostenditur quo pacto species Eucharistica per se, nulli subiecto inmixta consistant. Vide etiam lib. 3. de Summo Bono cap. 4. num. 48. & sequentibus, ubi latè probatur eandem actione secundum substantiam, accidens conseruari in subiecto & extra.*

5 Ut accidens per se subsistat, sufficit conseruatio in fluxus actualis.

6 Dupliciter potest accidens extra subiectum conseruari.

ARTICVLVS II.

Vtrum Quantitas panis & vini sit aliorum accidentium subiectum?

Quidam existimant omnia accidentia in Eucharistia sine subiecto existere; neque quantitatem esse subiectum reliquorum. Ratio illorum est; Quia quantitas non est res aliqua distincta à substantia, & qualitibus; sed est dumtaxat modus quidam illorum, per quem intrinsecè extenduntur: dicunt enim materiam & formam substantialem, & qualitates corporales per se esse extensas intrinsecè & proprio modo extensionis; in qua extensione possint diuinitus conseruari, reliquis omnibus, quae realiter ab ipsis distinguuntur, abolitis: unde nihil opus esse alia quantitate distincta. Ita Occam in 4. q. 7. Gabriel lectione 44. in Canonem; & aliqui alij. Quae sententia facile defendi potest, & mihi praeter ceteris placet.

Verum receptior sententia est, Cetera accidentia esse in quantitate, tanquam in subiecto. Ita D. Thomas hic, & Scotus dist. 12. qu. 2. & alij passim eadem dist. Quae ad meliorem intelligentiam, sic videtur explicanda. Ut quantitas statuatur esse quoddam accidens à ceteris distinctum realiter, magnam habens conformitatem cum materia prima, quod partes materiae & formae extendat,

6 Prior sententia negans, & facile defendi potest.

7 Altera sententia communior a firmans.

Quid quæ-
ritas, & ad
quæ vim.

tendat, efficiatque vt alia firmiter sit extra aliam, neque possint esse naturaliter simul: Sine hac autem quantitate partes materiæ posse esse simul, & confluere in punctum; vnde essent ineptæ ad recipiendam actionem rerum naturalium. Itaque Deus ab initio creauit materiã primam sub quantitate, per quam expanderetur, & idonea fieret ad formas accidentarias, & substantiales recipiendas. Vnde quantitas est prima dispositio materiæ, mediante quâ recipit alias dispositiones, sic vt hæ immediatè insint quantitati; & per quantitatem insint materiæ. Quò fit, vt subtractã materiã, & conseruatã quantitate, reliqua accidentia naturaliter remaneant in quantitate, tanquam in suo immediato subiecto; ita vt nulla in illis fiat mutatio quoad inhærentiam, seu vnionem cum subiecto; sed solum in quantitate.

Probarur
Ratione.

Probat hanc sententiam D. Thomas tribus rationibus: quæ quia facillè solui possent, adde tres alias. Prima est; Quia, nisi illa accidentia essent in aliquo communi subiecto, non haberent inter se aliquam connexionem: vnde facillè exciderent ex se inuicem; neque se mutuo necessariò comitariantur, dum aliquod ex illis moueretur loco. Secunda, Quia non possent dari commoda ratio, cur species viniu hostiæ nõ possent penetrare species alterius hostiæ; si nulla est ibi quantitas impediens penetrationem: nam quantitates propriæ singularum specierum possunt se mutuo penetrare per intimam præsentiam; nam calor penetrat colorem, & contrã. Tertia, Quia agens naturale nõ possent hostiam naturaliter calefacere, si non subesset quantitas, quia non potest naturaliter calorem producere extra subiectum. Hoc enim esset creare. Sed, vt verum fatear, & hæ rationes non difficulter solui possunt. Quare prior sententia mihi magis probatur. Vide lib. 12. de Perfect. diuini cap. 16. num. 112. & 113.

ARTICVLVS III.

Vtrum Species possint aliquid extrinsecum immutare?

8
Responso
est affir-
mans, &
patet expe-
riencia.

Respondeo, Certum est species sacramentales posse immutare res extrinsecas. Patet experientia: nam immutant oculos, sensum gustandi, odorandi, & tangendi: item calefaciunt & refrigeriunt. Ratio est, Quia istæ species non à subiecto, sed ex se habent vim agendi: vnde calor separatus nõ minùs est actiuus, quàm immersus materiæ. Confirmatur, Quia existerè per se, non impedit actionem, sed potiùs iuuat, expedit ipsam vim ab impedimento materiæ: Vnde, quidquid species possunt, dum existunt in substantiã, possunt etiam separatim.

Quomodo
species
vini, vinum
signant.

Dices, Species vini, dum existunt in substantia vini, possunt producere vinum; si liquor idoneus admisceatur. Atqui hoc non possunt separata: quia non agunt in virtute substantiæ vini; vt quæ tunc non existat. Respondeo, Si accidentia vini, cum inhærent substantiæ vini, possunt per se ex alio liquore vinum generare, non concurrente immediatè ipsa substantia vini (vt videtur sentire Thomistæ); etiam id possunt dum separata sunt. Nam tota actio est ab ipsis accidentibus; ipsa enim sunt virtus substantiæ. Quod si substantia vini immediatè debet cooperari (vt vult

Scottus dist. 12. q. 3.) accidentia per se non possunt vinum generare; sed causa vniuersalis supplet quod ipsis deest, scilicet influxum, quem haberet substantia, si adesset: & simili modo supplet influxu formæ, dum species vini calefacta, vel frige facta, reducant se ad suam naturalem temperiè.

ARTICVLVS IV.

Vtrum Species possint corrumpi?

Respondeo, & Dico Primò, Certum est, species sacramentales posse corrumpi, & desinere esse, vt experientia docet. Ratio est, Nam cum hæ sint in quantitate, vt in subiecto, possunt actione agentium naturalium similiter corrumpi introductis contrarijs qualitibus, sicuti si substantia panis & vini subesset.

9
Affirma-
tur.

Vtrum autem ipsa quoque quantitas, quæ est aliorum accidentium subiectum, corrumpi vel alterari possit, dubium est ad physicam pertinens. Si enim quantitas est coeua materiæ, & nihil quantitatis in mundo oritur, vel perit, sed eadem semper manens expanditur per rarefactionem, & contrahitur per condensationem, vt magni tenent Philosophi; sic nihil quantitatis perit desinentibus speciebus. Si autem tota quantitas in singulis rerum generationibus, & corruptionibus perit, sicut vult D. Thomas cum suis, concedendum est etiã quantitatem ipsam desinentibus speciebus interire, non per corruptionem propriè, cum nullum subiectum subsistat, sed per quandam veluti annihilationem, Deo desinente illam conseruare. Quando enim actio causæ naturalis adeò inualefcit in species, vt iuxta naturæ ordinem substantia panis & vini deberet corrumpi, & consequenter eorum quantitas, tunc quoque Deus desinet illam quantitatem in Eucharistiã conseruare, sicutque in nihilum recidere.

10
An quanti-
tas possit
corrumpi
in Eucha-
ristiã.

Dico Secundo, Quando species sacramentales adeò immutantur per causas naturales, vt iuxta naturæ ordinem non possent amplius natura panis vel vini sub illis conseruari, eodè momento quo desineret panis vel vinum, desinet ibi esse Corpus Christi. Est certa. Et Ratio est, Quia Corpus & Sanguis Christi succedunt in locum substantiæ panis & vini; vnde respectu mutationum, quæ fiunt circa species, sic se habent, sicut se haberent substantiæ panis & vini, excepta informatione: ergo desinunt, quando desineret substantia panis & vini. Vide Gabrielem lect. 34. in Canonem Missæ.

10
Quando
desinat esse
Corpus
Christi sub
speciebus.

ARTICVLVS V. & VI.

Vtrum in Speciebus sacramentalibus possit aliquid generari vel nutriri?

Respondetur Affirmatiuè. Est cõmunis sententia, & constat experientia. Si enim hostiæ multæ comburantur, generantur cineres. Si nimis diu asseruentur, generantur vermes. Et posset homo illis speciebus in magnã quantitate sumptis per totam vitam sustentari.

11
Affirma-
tur.

Sed difficile est explicare, quomodo id fiat. D. Thomas refutat hęc tres sententias.

11
Tres sen-
tentia
quomodo
aliquid
generetur
ex specie-
bus.

Prima est, Generationem, quæ videtur fieri ex speciebus sacramentalibus, fieri ex aère circumstante: quod bene refutat.